

RECHTBANK AMSTERDAM

Civiel recht

Zaaknummer: C/13/730832 / HA ZA 23-219

Vonnis van 6 september 2023

in de zaak van

1.

w

2.

w

3.

w

eisende partijen,

hierna samen te noemen: de drie leden,

advocaat: mr. P.J. van den Boogaard te Geertruidenberg,

tegen

de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid

VERENIGING MILIEUDEFENSIE,

gevestigd te Amsterdam,

gedaagde partij,

hierna te noemen: de vereniging,

advocaat: mr. M. van Duijn te 's-Gravenhage.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding met producties,
- de conclusie van antwoord met producties,
- het tussenvonnis van 31 mei 2023,
- de mondelinge behandeling van 14 augustus 2023, waarvan door de griffier aantekeningen zijn gemaakt die zich in het dossier bevinden.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

Waar deze zaak over gaat

Een aantal verontruste leden van Milieudefensie vindt dat procedurefouten zijn gemaakt bij de in 2022 aangenomen statutenwijziging en - belangrijker - dat die wijziging ertoe heeft geleid dat de ledendemocratie is ontmanteld. Met deze rechtszaak willen zij bereiken dat de wijzigingen ongedaan worden gemaakt.

2. De feiten

2.1. Ieder van de drie leden is actief lid van de vereniging die in totaal meer dan 80.000 leden heeft.

2.2. Op 29 augustus 2020, 12 december 2020, 11 juni 2022 en 10 december 2022 hebben Algemene Ledenvergaderingen (hierna: ALV's en in enkelvoud ALV) van de vereniging plaatsgevonden.

2.3. Artikel 10 lid 3 van de statuten 2021 van de vereniging luidt:

- a. De oproeping voor een ALV geschiedt door de voorzitter of de secretaris op een termijn van tenminste twee maanden (...), de dag van de oproep en van de ALV niet meegerekend.*
- b. De oproep bevat een aanduiding van plaats, datum en tijd van de ALV, alsmede een opgave van de te behandelen onderwerpen en het verzoek zich voor deelname aan te melden.*
- c. Indien het bestuur heeft besloten voorwaarden te stellen aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel, waarmee aan de ALV kan worden deelgenomen of van het stemrecht gebruik kan worden gemaakt, wordt dit bij de oproeping bekend gemaakt, onder vermelding van de voorwaarden.*
- d. De oproeping geschiedt schriftelijk (per post of per e-mail) aan de adressen van de leden volgens het ledenregister, hetzij als advertentie in een landelijk verspreid dagblad.*

2.3.1. Artikel 12 van de statuten 2021 is geheel gewijd aan stemmen op de ALV. Het zesde lid houdt in dat stemmen al kan voorafgaand aan de ALV. Het zevende en laatste lid van artikel 12 bepaalt dat al hetgeen de ALV verder betreft bij reglement wordt geregeld.

2.3.2. Artikel 18 van de statuten 2021 ziet op voorstellen tot statutenwijzigingen. Het tweede lid ervan luidt:

De oproep tot de ALV waarin wijziging van de statuten van de vereniging wordt voorgesteld dient uitdrukkelijk te vermelden dat het voorstel waarin de voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen, vanaf twee maanden voor de ALV op een voor de leden goed toegankelijke plaats ter inzage is gelegd tot na afloop van de dag waarop de ALV wordt gehouden.

2.4. Artikel 6 van het verenigingsreglement 2021 gaat over de oproep voor en de vergaderorde op de ALV van de vereniging. Het eerste lid bepaalt dat de oproep tot een ALV geschiedt op de wijze als in de statuten vermeld, en in het Down to Earth magazine. Het zevende lid houdt in dat als een lid op de ALV iets wil mededelen over een onderwerp dat niet op de agenda staat, het presidium beslist of en wanneer de mededeling aan de orde komt. In het achtste lid staat dat de voorzitter van de vergadering het debat over een onderwerp kan afsluiten als hij of zij vindt dat er voor het bestuur en voor de tegenstanders voldoende gelegenheid is geweest om hun mening over dat onderwerp kenbaar te maken.

2.5. De vereniging heeft op 9 april 2022 het hierna in zwart/wit weergegeven bericht (hierna: de advertentie), met in het origineel de kleur groen verwerkt, laten publiceren in de dagbladen Trouw en De Volkskrant en in het weekblad HP/De Tijd.

LEDENCONGRES (ALGEMENE LEDENVERGADERING) MILIEUDEFENSIE

Het bestuur van Vereniging Milieudefensie nodigt alle leden
van harte uit voor een ledencongres (ALV) op:

**zaterdag 11 juni 2022
Aanvang 10.00 uur**

Het congres vindt plaats op locatie in Utrecht en is te volgen via een
livestream-verbinding.

Op de voorlopige agenda van de ALV staat:

- jaarrekening en jaarverslag 2021;
- verkiezingen voor lid geschillencommissie;
- voorstellen tot wijzigingen in de statuten, het verenigingsregle-
ment en het lokale afdelingenreglement. Deze voorstellen zijn
amendeerbaar.

De teksten en toelichtingen zijn vanaf 11 april online beschikbaar op
het Veranderaarsplatform <https://veranderaars.milieudefensie.nl>
/ledencongres en zijn op te vragen via het bestuurssecretariaat:
bestuur@milieudefensie.nl

Amendementen dienen door vijftien leden te zijn ondertekend en
kunnen ingediend worden tot zondag 1 mei 2022 bij het bestuur via
bestuur@milieudefensie.nl, of per post: Vereniging Milieudefensie,
t.a.v. het bestuur, Postbus 19199, 1000 GD Amsterdam.

De ALV duurt tot 12 uur, dan stopt ook de livestream-verbinding.
Van 13.00 uur tot 15.30 uur bieden wij een interactief programma en
staan we stil bij ons 50 jarig bestaan. Meer informatie hierover volgt
later op de website.

Aanmelden voor ons ledencongres kan via milieudefensie.nl/alv bij
onze servicelijn via telefoonnummer 020-6262620, per mail:
service@milieudefensie.nl, of per post: Vereniging Milieudefensie,
t.a.v. de Servicelijn, Postbus 19199, 1000 GD Amsterdam.

2.6. Voorafgaand aan de ALV van 11 juni 2022 hebben de drie leden vijf moties, 23
amendementen en twee agendapunten ingediend.

2.7. Op 24 mei 2022 is namens de directie van de vereniging gemaild aan eiser 2, en
gelijke zin aan eiser 1:

*Dank voor jullie mail met verzoek om verspreiding van jullie nieuwsbrief (e-mail-nieuwsbrieven van
de afdelingen Haarlem, Leeuwarden en Westerveld, rb) en de daarin opgenomen visie op de
wijziging van de statuten.*

Na intern overleg met de directie is besloten om jullie verzoek niet te honoreren.

*We willen namelijk voorkomen dat er via de mail inhoudelijke discussies worden gevoerd. Immers als
het ene standpunt wordt gedeeld, moeten ook de andere standpunten gedeeld worden. Discussie via*

de mail creëert een onoverzichtelijke situatie waarbij niet alle leden in gelijke mate betrokken kunnen zijn.

De ruimte voor online discussie wordt geboden op het Veranderaarsplatform. Alle leden worden hier op geattendeerd met de email die zij eind deze week ontvangen met het verzoek om te stemmen. Eerder hebben de leden al de uitnodiging gehad om deel te nemen aan de ALV op 11 juni en is er de mogelijkheid om naar de informatieavonden te komen (25 mei en 8 juni).

Het lokale afdelingen reglement (artikel 4.6) geeft aan dat mails naar de leden "... zijn bedoeld om activiteiten van de eigen afdeling onder de aandacht te brengen...". Dat betreft dus niet standpunten of visies over strategie of inrichting van de vereniging.

Als je je nieuwsbrief aanpast en het onderwerp ALV eruit haalt, dan kan ik zorgen dat de nieuwsbrief binnenkort verstuurd wordt. Als je me voor 5 uur de nieuwe versie stuurt, kan ik het vandaag nog opsturen.

2.8. Bij brief van 25 mei 2022 heeft eiser 1 "namens de samenwerkende afdelingen" gereageerd op de e-mail van 24 mei van de directie. Daarin wordt uitgelegd waarom men het niet eens is met de weigering de bezwaren tegen de voorgestelde statutenwijzigingen te publiceren. Daarnaast wordt geëist dat het besluit wordt teruggedraaid, dat voorafgaand aan de ALV stemmen mogelijk is. Tot slot wordt voorgesteld dat het bestuur voor de wijzigingsvoorstellen veel meer ALV-tijd inruimt dan het geplande uur, waarbij wordt gewezen op de 23 amendementen en 5 notities die de schrijvers van deze brief inmiddels hebben ingediend.

2.9. Bij niet gedateerd schrijven heeft het bestuur van de vereniging aan eiser 1 "en andere afzenders" gereageerd op de brief van 25 mei. Er staat onder meer in dat en hoe het bestuur uitgebreid opvolging heeft gegeven aan de aankondiging in de ALV's van 2021 om in februari 2022 te komen met voorstellen tot wijziging van de statuten en reglementen. Ook wordt gerefereerd aan de voor alle leden toegankelijke nadere toelichting op de noodzaak het bestuursmodel van de vereniging te veranderen. Daarnaast wordt gewezen op de eveneens op de verenigingssite gepubliceerde FAQ-sheet met betrekking tot de voorstellen, en op de offline discussiemogelijkheden in het land.

2.10. De in de advertentie van 9 april 2022 genoemde voorstellen tot wijzigingen in de statuten, het verenigingsreglement en het lokale afdelingsreglement zijn aan de orde geweest op de ALV/het ledencongres van de vereniging van 11 juni 2022. De moties, amendementen en agendapunten die de drie leden hadden ingediend, zijn op de vergadering besproken. Wel is geweigerd in stemming te brengen de niet tijdig ingediende de "Actuele motie Respect voor de ledeninbreng" en de "Actuele motie van afkeuring" van twee van de drie leden. Voor de discussie naar aanleiding van de wijzigingsvoorstellen is in totaal 2,5 uur vergadertijd uitgetrokken.

2.11. De drie leden zijn van mening dat de besluiten van de ALV's ongedaan moeten worden gemaakt. De vereniging is het daar niet mee eens.

3. De vordering en het verweer

3.1. De drie leden vorderen dat de rechtbank:

Primair:

Voor recht verklaart dat tijdens de Algemene Ledenvergaderingen van de vereniging van 29 augustus 2020 en 12 december 2020 genomen besluiten en gehouden stemmingen nietig zijn, met als gevolg daarvan dat ook de bij de Algemene Ledenvergaderingen van 11 juni 2022 en 10 december 2022 genomen besluiten en stemmingen nietig zijn, en de vereniging veroordeelt om binnen een maand na dit vonnis de verenigingsstatuten terug te brengen in de staat van de statuten zoals vastgesteld op 23 maart 2016, op straffe van een dwangsom;

Subsidiair:

Het besluit van de Algemene Ledenvergadering van de vereniging van 11 juni 2022 tot wijziging van haar statuten en verenigingsreglement vernietigt, althans voor recht verklaart dat deze besluiten nietig althans vernietigbaar zijn;

Meer subsidiair:

Voor recht verklaart dat het bestuur en/of de directie van de vereniging bij de organisatie en voorbereiding van en tijdens de Algemene Ledenvergadering van 11 juni 2022 in strijd hebben gehandeld met de statuten en het verenigingsreglement en hetgeen door de redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd jegens de drie leden, en dat de vereniging hiermee onrechtmatig jegens de drie leden heeft gehandeld, en de vereniging veroordeelt om alle rechtsgevolgen van de stemming van 11 juni 2022 ongedaan te maken, op straffe van een dwangsom;

Primair en (meer) subsidiair:

De vereniging veroordeelt in de proceskosten.

3.2. Aan de vorderingen leggen de drie leden met name ten grondslag dat het bestuur van de vereniging in de aanloop naar en tijdens de ALV's welbewust heeft gehandeld in strijd met de goede trouw van artikel 2:8 Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). Daarnaast zijn er procedurele fouten gemaakt zodat in strijd is gehandeld met de statuten en het reglement van de vereniging. De besluiten van de in de vorderingen genoemde ALV's zijn daarom nietig of althans vernietigbaar. De drie leden hebben er alle belang bij dat de wijzigingen van de statuten en het verenigingsreglement zoals aangenomen de ALV van 11 juni 2022 ongedaan worden gemaakt. Deze houden namelijk een rigoureuze verandering in van de bestuursstructuur, en van de positie van de leden en de lokale afdelingen, met als gevolg de ontmanteling van ledenrechten.

3.3. De vereniging voert verweer, dat in de beoordeling wordt betrokken, net als de stellingen van de drie leden.

4. De beoordeling

4.1. Het meest verstrekkende verweer van de vereniging is dat de drie leden geen redelijk eigen belang hebben bij de ingestelde vorderingen. De rechtbank laat dit geschilpunt onbesproken omdat de vorderingen hoe dan ook moeten worden afgewezen.

Besluiten van de ALV's nietig?

4.2. De drie leden stellen dat met betrekking tot de vier ALV's die zijn genoemd in de primaire vordering niet is voldaan aan de eisen die de statuten en het verenigingsreglement

stellen aan de oproeping. Volgens hen zijn de op die vergaderingen genomen besluiten alleen al daarom nietig.

4.3. Of een besluit van een orgaan van de vereniging, in dit geval de ALV, nietig is, moet worden beoordeeld aan de hand van artikel 2:14 lid 1 BW. Daarin staat dat besluiten nietig zijn als ze in strijd zijn met de wet of de statuten (de hoofdregel), tenzij uit de wet anders voortvloeit (de uitzondering).

Artikel 2:14 lid 1 BW is alleen bedoeld voor besluiten waaraan *formele gebreken* kleven zoals het ontbreken van de ervoor nodige meerderheid, en voor besluiten waarvan de *inhoud* in strijd is met de wet of statuten. Een voorbeeld daarvan is dat als de statuten de contributie stellen op € 25,00 per jaar, het besluit van bijvoorbeeld de ALV om de contributie te verhogen naar € 35,00 per jaar nietig is, omdat daarvoor een statutenwijziging nodig zou zijn.¹ Op de gevolgen van onjuiste oproeping voor een ALV is de uitzondering van artikel 2:14 lid 1 BW van toepassing.² Artikel 2:15 lid 1 onder a BW bepaalt namelijk dat een besluit dat tot stand is gekomen in strijd met bepalingen die het tot stand komen van dat besluit regelen, vernietigbaar is.

4.4. De leden stellen verder dat het bestuur zich jegens hen heeft gedragen in strijd met de redelijkheid en billijkheid (ook wel de goede trouw genoemd) zoals bedoeld in artikel 2:8 lid 1 BW. Maar ook op die situatie is de hoofdregel van artikel 2:14 lid 1 niet van toepassing: in artikel 2:15 lid 1 onder b BW is namelijk bepaald dat een besluit vernietigbaar is als het in strijd is met de redelijkheid en billijkheid van artikel 2:8 lid 1 BW.

4.5. Voor het nietig verklaren van stemmingen, ook onderdeel van de primaire vordering, bestaat geen wettelijke grondslag. De uitslag van een stemming kan wel nietig zijn, maar alleen als de juistheid van die stemming meteen in de vergadering wordt betwist zodat er meteen opnieuw gestemd kan worden. Die situatie is hier niet aan de orde.

4.6. Dat de besluiten op de vier ALV's om andere redenen nietig zijn dan op de gronden die hiervoor zijn besproken, hebben de drie leden niet gesteld. Voor de primair gevorderde verklaring over nietigheid is de slotsom dan ook dat die moet worden afgewezen. De subsidiair gevorderde vernietiging of nietigverklaring van de besluiten van de ALV van 11 juni 2022 over de statuten en het verengingsreglement kan dus ook niet worden toegewezen.

Besluiten van 11 juni 2022 vernietigbaar vanwege gebrekkige oproeping?

4.7. In het tweede deel van de subsidiaire vordering is de vernietigbaarheid van die besluiten van de ALV van 11 juni 2022 aan de orde. Hiervoor is al overwogen dat een besluit dat is genomen zonder dat is voldaan aan de in de statuten of de wet gestelde eisen voor de totstandkoming van dat besluit, vernietigbaar is op grond van artikel 2:15 lid 1 BW. Dat geldt ook voor een besluit waarbij gedragingen zijn betrokken die in strijd zijn met de redelijkheid en billijkheid die door artikel 2:8 BW wordt vereist.

4.8. Het standpunt dat aan de totstandkoming van de besluiten die zijn genomen door de ALV van 11 juni 2022 gebreken kleven, onderbouwen de drie leden met een aantal feitelijke stellingen die hierna worden besproken.

¹ Ontleend aan Asser/Kroeze 2-1 2021/303.

² Zie ECLI:NL:PHR:2020:111, door de HR gevolgd.

4.9. In de eerste plaats voeren zij aan dat voorafgaand aan de ALV al is gestemd, elektronisch, en dat dat in strijd is met artikel 2:40 en 2:41 BW. De ALV is bedoeld als een bijeenkomst van de leden waarop standpunten voor en tegen worden uitgewisseld, waarna uiteindelijk een knoop wordt doorgehakt. Stemmen voordat een ALV zelfs nog maar is begonnen, maakt die bedoeling van de vergadering illusoir.

De vereniging betwist niet dat leden voorafgaand aan de ALV van 11 juni 2022 konden stemmen en hebben gestemd, wel dat dat in strijd zou zijn met de wet.

4.10. De rechtbank overweegt dat artikel 2:40 BW de bevoegdheden van de ALV regelt, niet hoe er gestemd moet worden. Artikel 2:41 BW regelt hoe een ALV bijeengeroepen wordt, (ook) niet hoe er gestemd moet worden. De deelname, het stemrecht en de leiding van de ALV zijn geregeld in artikel 2:38 BW. Het zesde lid daarvan bepaalt dat gestemd kan worden door middel van een elektronisch communicatiemiddel. Het achtste lid van artikel 2:38 BW houdt in dat de statuten van een vereniging kunnen bepalen dat stemmen die in de dertig dagen voorafgaand aan de ALV via een elektronisch communicatiemiddel worden uitgebracht, gelijk worden gesteld met stemmen die ten tijde van de vergadering worden uitgebracht.

Artikel 12 lid 6 van de statuten (2021) van de vereniging, die op 11 juni 2022 in werking waren, bepalen dat voorafgaand aan de ALV middels een elektronisch communicatiemiddel kan worden gestemd (zie 2.3.1). Dat betekent dat het in overeenstemming was met de wet en de statuten om voorafgaand aan de ALV van 11 juni 2022 al stemmen te laten uitbrengen door middel van een elektronisch communicatiemiddel, omdat de statuten dat toestonden en stemmen niet eerder kon dan 30 dagen voor de ALV.

Dat de bedoeling van de ALV aldus feitelijk illusoir wordt, is een mening die geacht moet worden te zijn meegewogen in het democratisch proces dat heeft geleid tot artikel 2:38 BW.

4.11. De diverse andere gebreken die volgens de drie leden kleven aan de totstandkoming van de besluiten van de ALV van 11 juni 2022 hebben allemaal te maken met de oproeping voor de vergadering. Hierna worden eerst de verwijten en verweren samengevat, daarna hoe de rechtbank daarover oordeelt.

4.12. De drie leden achten de oproeping voor de ALV ongeldig omdat het bestuur tegenstrijdige informatie heeft verstrekt over of er nu wel of niet op de ALV zelf kon worden gestemd. Eerst is per e-mail aan de leden bericht dat op 11 juni 2022 niet kon worden gestemd. In 15 mei 2022 stond ook op www.milieudefensie.nl, via een link voor de leden die zich daarvoor hadden aangemeld, te lezen dat tijdens de ALV van 11 juni 2022 niet gestemd kon worden. Maar op 19 mei 2022 stond op het digitale veranderaarsplatform, dat ook door de vereniging wordt gevuld, dat stemmen wel kon tot en met 11 juni 2022. Behalve dat dit leidt tot ongeldigheid van de oproep, is het ook een voorbeeld van het gebrek aan goede trouw van het bestuur jegens de leden.

4.13. De vereniging erkent dat de communicatie over stemmen op 11 juni 2022 beter had gekund. Het bestuur werd in eerste instantie geconfronteerd met de mededeling van de *provider* van de vereniging dat stemmen via internet tijdens de ALV niet te realiseren was. Die boodschap is toen aan de leden overgebracht. Het bestuur heeft er alles aan gedaan om stemmen tijdens de vergadering alsnog mogelijk te maken. Toen dat inderdaad was gelukt, is dat op verschillende manieren aan de leden gecommuniceerd. Dat die boodschap goed is overgekomen, blijkt wel uit het feit dat er voor en op de ALV van 11 juni 2022 meer

stemmen zijn uitgebracht dan ooit tevoren. Ook eisers hebben kunnen stemmen. Er is dus niemand benadeeld door de eerste berichten over de elektronische stemmogelijkheden. Deze aanvankelijk minder gelukkige gang van zaken betekent bovendien nog niet dat de oproeping niet voldeed aan de eisen die de statuten daaraan stellen, aldus de vereniging hier tot slot.

4.14. De drie leden voeren verder aan dat de oproeping te laat is verstuurd, want de e-mailuitnodiging is verzonden op 13 april terwijl de vergadering op 11 juni plaatsvond en de statuten een termijn van twee maanden voorschrijven. De blijkens het verenigingsreglement ook vereiste oproeping in Down to Earth magazine is ook te laat gepubliceerd. Bovendien bevatten beide oproepingen niet de uitdrukkelijke melding dat een voorstel tot statutenwijziging op de agenda stond, niet waar de letterlijke tekst van het voorstel te vinden was en niets over elektronische communicatiemiddelen.

4.15. Volgens de vereniging is wel degelijk voldaan aan de vereisten voor een geldige oproeping voor de ALV van 11 juni 2022.

4.16. De rechtbank stelt voorop dat de drie leden een onbegrijpelijke uitleg geven van "hetzij" in artikel 3 sub d van de statuten (oproep geschiedt schriftelijk aan de adressen van de leden, hetzij als advertentie in een landelijk dagblad). "Hetzij" wordt in de Nederlandse taal gebruikt om twee verschillende mogelijkheden met nadruk tegenover elkaar te plaatsen. Uit niets blijkt dat "hetzij" in de statuten 2021 desondanks is bedoeld om aan te geven dat de oproep én aan de adressen van de leden, én in een landelijk dagblad moet. De drie leden hebben voor hun uitleg in elk geval geen enkel aanknopingspunt gegeven.

4.17. Het is ongelukkig dat de statuten 2021 niet het Down to Earth magazine noemen bij de oproepvereisten, en het verenigingsreglement het magazine wel noemt (zie 2.3 en 2.4). Op deze ongelukkige samenloop van bepalingen is van toepassing het vijfde lid van artikel 2B van de statuten 2021. Daarin is bepaald dat een reglement van de vereniging niet in strijd mag zijn met de statuten. Voor dit geval betekent dat, dat alleen al hierom de statutaire bepalingen over de oproep voor de ALV leidend zijn voor het antwoord op de vraag of de oproep voldoet aan de eisen die de vereniging daaraan stelt. Deze uitkomst past bovendien bij de onbetwist gelaten stelling van de vereniging, dat maar ongeveer de helft van de leden een abonnement heeft op het onregelmatig verschijnende Down to Earth magazine.

4.18. Hiermee staat vast dat de oproeping voor de ALV van 11 juni 2022 is gedaan middels de advertentie (zie 2.5). Niet in geschil is, dat de advertentie op tijd is gepubliceerd. Dat er op 13 april 2022 ook een e-mail naar de leden is uitgegaan waarin de voorzitter de iedereen stimuleert om op 11 juni 2022 het ledencongres te komen bijwonen, en waarin pas op de tweede bladzijde blijkt dat dat ook een ALV zal zijn, is niet van belang voor de inhoudelijke beoordeling van de oproepingsadvertentie. Communicatie van daarna is dat ook niet.

4.19. Als het gaat om een voorstel tot statutenwijziging moet in de oproep uitdrukkelijk zijn vermeld dat het voorstel waarin de voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen, vanaf twee maanden voor de ALV ter inzage is gelegd op een voor de leden goed toegankelijke plaats. Aan dit vereiste is voldaan met zin in de advertentie: "De teksten en toelichtingen zijn vanaf 11 april online beschikbaar op het Veranderaarsplatform [https://\(..\)](https://(..)) en zijn op te vragen via het bestuurssecretariaat: [bestuur@\(..\)](mailto:bestuur@(..))". De drie leden ontkennen niet

dat de woordelijke teksten (het voorstel) en toelichtingen inderdaad online beschikbaar waren en bij het bestuurssecretariaat konden worden opgevraagd.

Voor het geval de drie leden bedoelen dat in de oproep vermeld had moeten zijn dat voorafgaand aan de vergadering elektronisch kon worden gestemd, overweegt de rechtbank dat dat niet juist is omdat er aan dat elektronisch stemmen geen voorwaarden (zoals een voorgeschreven *browser*) zijn gesteld.

4.20. Het verwijt, tot slot, dat de oproeping voor de ALV van 11 juni 2022 niet is ondertekend door de secretaris van de vereniging, is ongefundeerd. Het bestaan van een dergelijke verplichting blijkt uit niets. In de statuten is alleen geregeld welke functionaris ervoor zorgt dat de oproep uitgaat.

4.21. Vastgesteld wordt dat de vereniging voor wat betreft de besluiten van de ALV van 11 juni 2022 heeft voldaan aan de bepalingen die het tot stand komen van die besluiten regelen.

Besluiten van 11 juni 2022 vernietigbaar wegens strijd met goede trouw?

4.22. Naar aanleiding van het verwijt, en het verweer daartegen, dat de besluiten van de ALV vernietigbaar omdat artikel 2:8 lid 1 BW is geschonden, overweegt de rechtbank als volgt.

Artikel 2:8 lid 1 BW luidt: “Een rechtspersoon en degenen die krachtens de wet en de statuten bij zijn organisatie zijn betrokken, moeten zich als zodanig jegens elkander gedragen naar hetgeen door redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd.” Vertaald naar dit geding, betekent dit dat de vereniging, het bestuur, het presidium, de ALV en de leden zich wederzijds welwillend jegens elkaar moeten gedragen. Zij mogen handelen vanuit de eigen belangenfeer zolang zij rekening houden met de gerechtvaardigde belangen van de andere betrokkenen. Zij mogen die belangen niet onevenredig schaden.

Bij het antwoord op de vraag of de vereniging, het bestuur, het presidium, de ALV en de leden die niet hebben meegestemd met de drie leden zich jegens de drie leden hebben gedragen in strijd met artikel 2:8 lid 1 BW, moeten alle omstandigheden van het geval worden betrokken.

4.23. De drie leden voeren onder meer de volgende omstandigheden aan. De wijzigingsvoorstellen waarover op de ALV gestemd moest worden zijn zeer ingrijpend van aard: de verenigingsdemocratie wordt vervangen door een directieve bestuursstructuur waarbij de leden vrijwel alle controle over het bestuur verliezen. Dat wordt namelijk alleen nog gecontroleerd door de Raad van Toezicht die zelf zijn samenstelling bepaalt en niet wordt gecontroleerd door de leden. De redactieraad komt niet meer voor in de statuten en de lokale afdelingen zijn niet langer meer bevoegd om twee leden van het verenigingsbestuur te benoemen. Het bestuur heeft de drie leden niet toegestaan om via bekende kanalen van de vereniging de andere leden te waarschuwen voor de ernst van de voorgestelde wijzigingen. Het heeft immers geweigerd de digitale nieuwsbrieven van drie afdelingen te verspreiden binnen die afdelingen als daarin hun waarschuwing voor gevolgen van de voorgestelde wijziging van de verenigingsstructuur zou staan. Ook is geweigerd twee actuele moties op de ALV in stemming te brengen. Sowieso is te weinig gedaan om de leden te doordringen van de consequenties van de voorgestelde wijzigingen. In combinatie met de eerste berichten dat elektronisch stemmen alleen kon voorafgaand aan de ALV en met het feit dat er op 11 juni 2022 niet genoeg tijd was gepland om werkelijk van gedachten te kunnen wisselen over de wijzigingsvoorstellen, komt dit feitelijk zelfs neer op censuur.

4.24. Volgens de vereniging is van strijd met de redelijkheid en billijkheid geen sprake geweest. In de periode voor de ALV van 11 juni 2022 is veel gedaan om de leden zo veel en diepgaand als mogelijk te betrekken bij de wens en noodzaak om de bestuursstructuur te wijzigen. Op diverse manieren en via veel communicatiemiddelen is uitgelegd dat de bestuursorganisatie van de vereniging moest worden aangepast aan het in de loop van 50 jaar sterk gegroeide aantal leden. Lokale nieuwsbrieven zijn reglementair bedoeld om te informeren over lokale activiteiten. De twee zogenoemde actuele moties betroffen in werkelijkheid niets nieuws. Er hebben nog nooit zoveel leden gestemd als voor en op de ALV van 11 juni 2022. Een grote meerderheid wilde dat de voorgestelde wijziging van de verenigingsstructuur wél werd doorgevoerd. Hun belangen wegen in dit geval veel zwaarder dan die van de drie leden en de andere tegenstemmers.

Ook anders dan de drie leden menen, is de vereniging sinds de statutenwijziging juist democratischer georganiseerd dan daarvoor. In de huidige structuur legt het directie-bestuur direct verantwoording af aan de ALV. Voorheen bestond het bestuur uit vrijwilligers en was de feitelijke leiding geheel gemandateerd aan de directie. Voordien was het bestuur wel formeel verantwoordelijk maar inhoudelijk kon het geen verantwoording nemen. Op lokaal afdelingsniveau zijn en waren maar weinig leden actief en toch mochten die afdelingen twee bestuurders benoemen. Dat is minder democratisch dan de huidige structuur waarin alle leden gelijke rechten hebben met betrekking tot bestuursbenoemingen. De redactieraad bestaat nog en kan alleen worden opgeheven door de ALV.

4.25. De rechtbank overweegt dat uit niets blijkt dat de vereniging, het bestuur, de ALV en andere betrokkenen zich zo hebben gedragen dat de gerechtvaardigde belangen van de drie leden daardoor zijn geschaad. De drie leden hebben niet betwist dat het bestuur(ssecretariaat) in de aanloop van de ALV van 11 juni 2022 veel tijd en aandacht aan hen en de samenwerkende afdelingen heeft besteed. Met de amendementen en moties van de drie leden is rekening gehouden doordat er 150 minuten vergadertijd aan is besteed, daar waar er aanvankelijk 60 minuten en later 105 minuten was gepland voor de wijzigingsvoorstellen. Hun beide voorgestelde agendapunten zijn aan de agenda toegevoegd. Het stond het presidium en de voorzitter van de ALV vrij om te oordelen dat twee nieuwe moties niet actueel waren en dat de discussie op een gegeven moment lang genoeg was gevoerd. Men had immers rekening te houden met de gerechtvaardigde belangen van alle andere betrokkenen en heeft een belangenafweging moeten maken. De in het geding gebrachte reacties van de vereniging op enkele berichten van de drie leden (zie 2.6 en 2.7) komen de rechtbank respectvol voor en de inhoud ervan is onbetwist gelaten. Met hun bezwaren tegen elektronisch stemmen voorafgaand aan de ALV miskennen de drie leden dat het alle leden vrij staat om dat wel of niet te doen en (dus) ook om zelf te bepalen of zij het bestuur vertrouwen en of ze behoefte hebben aan discussie of meer voorlichting over de agendapunten en de mening daarover van andere leden. Alle andere kennelijk als bezwaren bedoelde opmerkingen van de drie leden in de dagvaarding en op de mondelinge behandeling doen hier niet aan af. Met de inhoud van de huidige statuten en reglementen mogen de drie leden het niet eens zijn, feit is dat ze op democratische wijze tot stand zijn gekomen nadat de vereniging ze op de statutair voorgeschreven wijze en op een aantal extra manieren onder de aandacht heeft gebracht, althans heeft geprobeerd te brengen, van alle leden van de vereniging, waarna ze zijn aangenomen op de ordentelijk ingeleide en verlopen ALV van 11 juni 2022.

4.26. Slotsom is dat de besluiten van de ALV van 11 juni 2022 niet vernietigbaar zijn en dat het subsidiair gevorderde geheel moet worden afgewezen.

Onrechtmatige daad?

4.27. Meest subsidiair vorderen de drie leden dat de rechtbank verklaart dat het bestuur en/of de directie van de vereniging bij de organisatie en voorbereiding van en tijdens de ALV van 11 juni 2022 (a) in strijd hebben gehandeld met de statuten en het verenigingsreglement en (b) met hetgeen door de redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd jegens de drie leden, en (c) dat de vereniging hiermee onrechtmatig jegens de drie leden heeft gehandeld. Dit met (d) de veroordeling van de vereniging om alle rechtsgevolgen van de stemming van 11 juni 2022 ongedaan te maken.

4.28. Begrijpt de rechtbank het goed, dan leggen de drie leden aan dit deel van de vordering niet iets anders ten grondslag dan aan het subsidiair en primair gevorderde. De onderdelen (a) en (b) zijn dus hiervoor al beoordeeld. Uit dat oordeel volgt dat onderdeel (c) ook moet worden afgewezen en dat voor toewijzing van onderdeel (d) ook geen grond bestaat.

Overige kwesties

4.29. In het petitum van de dagvaarding is niet opgenomen het in het lichaam van de dagvaarding verwoorde verzoek van de drie leden om de vereniging te gelasten bepaalde bescheiden in het geding te brengen. De vereniging heeft tegen dit verzoek verweer gevoerd als ware het een verzoek of vordering in de zin van artikel 843a Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Het staat de rechtbank echter niet vrij om een vordering of verzoek dat niet in het petitum staat, toe te wijzen.³ Een beoordeling ervan is dus niet nodig.

4.30. De drie leden worden in het ongelijk gesteld en worden daarom in de proceskosten veroordeeld. Tot aan dit vonnis worden de proceskosten aan de zijde van de vereniging als volgt vastgesteld:

- griffierecht	€	676,00	
- salaris advocaat	€	1.196,00	(2,00 punten × € 598,00)
Totaal	€	1.872,00	

4.31. De gevorderde veroordeling in de nakosten is toewijsbaar voor zover deze kosten op dit moment kunnen worden begroot. De nakosten zullen dan ook worden toegewezen op de wijze zoals in de beslissing vermeld.

4.32. De veroordeling wordt hoofdelijk uitgesproken. Dat betekent dat iedere veroordeelde kan worden gedwongen het hele bedrag te betalen. Als de één (een deel) betaalt, hoeft de ander dat (deel van het) bedrag niet meer te betalen.

5. De beslissing

De rechtbank

5.1. wijst de vorderingen van de drie leden af.

³ECLI:NL:HR:2015:3195.

5.2. veroordeelt de drie leden hoofdelijk in de proceskosten, aan de zijde van de vereniging tot dit vonnis vastgesteld op € 1.872,00,

5.3. veroordeelt de drie leden hoofdelijk in de na dit vonnis ontstane kosten, begroot op:
- € 173,00 aan salaris advocaat,
- te vermeerderen met € 90,00 aan salaris advocaat en met de exploitkosten als de drie leden niet binnen veertien dagen na aanschrijving aan het vonnis hebben voldaan en er vervolgens betekening van de uitspraak heeft plaatsgevonden,

5.4. verklaart de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. Q.R.M. Falger en in het openbaar uitgesproken op 6 september 2023.

UITGEGEVEN VOOR GROSSE

De griffier van de
rechtbank Amsterdam